

Milli Kimliğin Biçimlenmesinde Müzik Eğitiminin Rolü

The Role of Music Education in National Identity

Başak GORGORETTI¹

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 17.09.2019

Kabul Tarihi: 17.04.2020

Atf İçin: Gorgoretti, B. (2020). Milli kimliğin biçimlenmesinde müzik eğitiminin rolü. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 4(2), 143-162.

ÖZ: Bu çalışmada Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesinde müzik eğitiminin etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın amacı Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenme sürecinde müzik eğitimi ile nasıl bir etkileşim içerisinde olduğu ve bu etkileşimin KKTC’de uygulanan müzik öğretim programları ve müzik ders kitaplarında yer alan milli günleri anma etkinlikleriyle nasıl ilişkilendirildiğinin saptanarak ve Kıbrıs Türk toplumu tarafından söylenen marşların içerdiği sosyal mesajların ortaya konmasıdır. Araştırmada döküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Müzik öğretim programları ve ders kitapları döküman analizi yöntemi ile incelenerek milli gün anma ve kutlama etkinliklerinin ele alınış şekli belirlenmiştir. Ayrıca müzik öğretmenlerinin okullarda söylediği marşları saptamak amacıyla yapılandırılmış görüşme tekniğine başvurulmuştur. Görüşmelerde müzik öğretmenlerinin Türkiye’den Kıbrıs Türk kültürüne adapte edilen milli günler için düzenlenen etkinliklerde ve müzik derslerinde hangi marşları kullandıkları, KKTC’ye ait ulusal günlerde hangi marşları söyledikleri ve milli günler dışında kullandıkları marşlar sorulmuştur. Marşların analiz edilmesi bölümünde, 8. Sınıf müzik ders kitabında yer alan “Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı”nın içerdiği müziksel ve sözel unsurlar analiz edilmiştir. Görüşülen müzik öğretmenlerinin KKTC milli günlerini anmak ve kutlamak amacıyla kullandıkları marşların çeşitlilik gösterdiği görülmüş, benzerlik bulunamamıştır.

Anahtar sözcükler: Milli kimlik, müzik eğitimi, marş, Kıbrıslı Türk, milli unsur

ABSTRACT: In this study, the effects of music education on shaping the Turkish Cypriot identity were investigated. The aim of the study explored how music education interacted with the process of Turkish-Cypriot identity formation, how this interaction was associated with the memorial activities of national days in music education curriculum and music textbooks in the TRNC, and the social messages included in the marches sung by Turkish Cypriots. Data were collected through document analysis. In this research, music curricula for the 1st to the 8th grades, as well as textbooks, were examined in terms of music used to celebrate national holidays. In addition, structured interviews were conducted to determine which marches music teachers used in schools. The interviews revealed which marches music teachers used in their classes and activities to prepare for national

¹Yardımcı Doçent Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, basak.guler@emu.edu.tr, ORCID:0000-0002-0656-0688

holidays adopted into Turkish-Cypriot culture from Turkey, to prepare for national holidays associated with the history of the TRNC, and that were sung for purposes other than national holidays. In the analysis of the anthems that constitute the final sub-dimension of the research, The “Northern Cyprus Independence March” was analyzed in terms of musical and verbal elements it had. Marches used for national holidays associated with the history of the TRNC also varied, no similarity was found.

Keywords: National identity, music education, march, Turkish-Cypriot, national element

1. GİRİŞ

Toplumsal işlevlere sahip olan müzik alanı bireylerin ve toplumların birbirleriyle paylaşma, işbirliği yapma ve bütünleşmelerini sağlayıcı özellikler barındırır (Uçan, 2005). Toplumsal birlik, beraberlik ve bilincin oluşturulmasında marşlar müzik eğitiminin önemli bir unsuru olarak rol almaktadır. 20. Yüzyılın ilk yarısında toplu şarkı söylemenin birleştirici etkisi müzisyenler, entellektüeller ve öğrenciler tarafından farkına varılarak kabul edilmiştir (Ho, 2012). Marşlar milliyetçilik, ulusalcılık, milli beraberlik, milli tarih, ulusal kimlik konularını işleyen gerek temel eğitim gerekse ortaöğretim aşamalarında, aynı zamanda da milli günler, törenler ve çeşitli organizasyonlarda toplumun çeşitli kesimlerince söylenen bir şarkı türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti müzik öğretim programında büyük ölçüde yer verilen belirli gün ve haftalara dair etkinliklerde, marşlar aracılığıyla milli unsurların işlenmesi, eğitimin topluma şekil veren bir alan olduğunu kanıtlayan önemli bir göstergedir (Temiz, 2009). Balsera (2005), okulları milliyetçilik unsurlarının aktarılması için en uygun ortam olarak görmekte, Kuzio (2002) ise ulusal kimliğin biçimlenmesi ile okullardaki sosyal etkileşim arasındaki ilişkinin önemini çalışmasında vurgulamaktadır. KKTC’de de eğitim bir araç olarak Kıbrıslı Türklerin kimliğini koruma ve varlığını devam ettirmede önemli bir rol oynamıştır (Temiz, 2009).

1.1. Milli Kimlik ve Milli Unsurlar

Kimlik kişilerin, grupların veya toplulukların kim ve kimlerden oldukları sorularının yanıt veya yanıtlarıdır (Güvenç, 1997,s.3). Sahip olduğumuz kimlikler, bizim diğer bireylerle olan ortak değer ve ilişkilerimizi vurgular (Güvenç, 1997). Güleç (1992) kimlik kavramını toplumsal bir olgu olarak ifade etmiş, sahip olunan kimliğin çevresel faktörlerin etkisiyle oluştuğunu belirtmiştir. Birkök (1994) kimlik kavramının toplum tarafından ortaya çıktığını açıklamış ve bireylerin toplumsallaşma sürecinde edindiği bilgiler bütünü olarak tanımlamıştır. Milli kimlik, tarihsel gelişim boyunca milli kültür öğelerinin biçimlendirdiği kimlik tipi olarak tanımlanmaktadır, milli kimlik ile milli karakter aksettirilir (Birkök, 1994).

Milli kimliği oluşturan unsurların arasında öncelikle milliyetçilik ve vatanseverliği sayabiliriz. KKTC Milli Eğitim Yasasında (1986) “Atatürk milliyetçiliğine, demokrasi, sosyal adalet ve hukukun üstünlüğü ilkelerine bağlı, bunları koruyan ve geliştiren yurttaşlar yetiştirmek ilkesi” milli eğitimin genel amaçları arasında yer almaktadır. 2016 yılında yürürlüğe giren KKTC Temel Eğitim Programı Müzik Dersi Öğretim Programında ise toplumsal bağlılık, ülkeyi sevme ve faydalı yurttaş olma ise milli unsurlar arasındadır (KKTC MEB, 2016).

1.2. Kıbrıs Türk Kimliğinin Gelişimi

1571 yılında Osmanlı İmparatorluğunun Kıbrıs’ı fethiyle adaya Anadolu’dan göçen Türkler Türk nüfusunun artışına neden olmuş, Türk toplumu varlığını yıllar boyunca sürdürmüştür. 1571 yılından 1878 yılına kadar süren Osmanlı İmparatorluğu döneminde adanın yönetimini Kıbrıs Türkleri sağlamıştır. 1878 yılında Osmanlı İmparatorluğunun Kıbrıs’ı İngiltere’ye kiralamasıyla birlikte Kıbrıs’ta politik, siyasi, kültürel ve toplumsal açıdan yeni bir dönem başlamıştır (Erdönmez, 2011). 1878’den 1960’a kadar devam eden İngiltere yönetiminden sonra Rumlar ve Türkler arasında çatışmalar başlamıştır. Özellikle 1955-1974 yılları arasında gerçekleşen çatışmaların her iki toplum üzerindeki olumsuz etkisi, Kıbrıs Türk toplumsal kimliğinin oluşmasına zemin oluşturmuştur (Erdönmez, 2011).

Halkın Sesi gazetesinin 14 Mart 1942’de çıkarılmasıyla birlikte Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesi çalışmalarında yeni bir dönem başlamıştır (Akgün, 2012). Yayın hayatı kısa süren Halkın Gazetesinin ardından Kıbrıs Türk halkının haklarını korumayı amaçlayan en kapsamlı ve kitlesel örgüt olan “Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu” (KATAK) kurulmuş (Akgün, 2012), bunu 23 Nisan 1944’te Dr. Fazıl Küçük önderliğinde Kıbrıs Milli Türk Halk Partisinin kurulması takip etmiştir. 1941 yılında İngiliz yönetiminin siyasal faaliyetleri serbest bırakmasıyla birlikte Kıbrıs Türkleri mesleki örgütlenmelerin kurulması yönünde girişimlerde bulunmuşlardır. Kısa bir süre içinde farklı meslek alanlarının kurdukları birlikler çalışmalarına başlamıştır, Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesi sürecinde, sendikal örgütlerin geleceğe dair aldıkları kararlar oldukça etkili olmuştur (Akgün, 2012). İngiliz yönetiminin sona erdiği 1960 yılından itibaren Kıbrıs Türklerinde baskın olmaya başlayan kimlik anlayışı Türklüklerini vurgulamış, diğer yandan Mustafa Kemal Atatürk’ün Türkiye Cumhuriyetini kurmasıyla başlayan uluslaşma, Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesinde de etkili olmuştur (Hasgüler & Özkaleli, 2011; Ülkü, 1999). 1963-1964’lü yıllarda başlayan çatışmalarla birlikte yeni kurulan Kıbrıs devleti iki toplumlu karakterini kaybetmiş, 1974 askeri harekati ise iki toplumun bölgesel ayrılığı ile sonuçlanmıştır (Vural & Özuyanık, 2008). 15 Kasım 1983’te Kuzey Kıbrıs tek taraflı bağımsızlığını ilan etmiş ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur.

1.3. Eğitimin Kıbrıs Türk Kimliğinin Oluşumundaki Rolü

Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesinde eğitim alanı büyük rol oynamaktadır. 1923’te Türkiye’de cumhuriyetin ilan edilmesi ve Türkiye devletinin kurulmasıyla birlikte Atatürk devrimlerinin etkisinin yansımaları Kıbrıs Türk toplumunda özellikle eğitim alanında görülmeye başlanmıştır (Evre, 2004). 1929-1930 öğretim yılında Kıbrıs’ta yeni Türk alfabesiyle eğitime başlanmıştır (Cicioğlu, 1983). 1958 yılından itibaren Türkiye’nin milli günlerinin arasında olan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ulusal gün ilan edilmiş, resmi tatil ilan edilerek okullarda törenler yapılmıştır. 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş ve İngiliz yönetimi Türk eğitim kurumlarını Türk toplumuna bırakmıştır (Cicioğlu, 1983). Bu tarihten itibaren Kıbrıs Türk eğitim sistemi Türkiye eğitim sistemini model almıştır (Cicioğlu, 1983). 15 Kasım 1983 tarihinde Kıbrıs Türkleri tarafından KKTC’nin ilan edilmesiyle ekonomik, politik, eğitim, sosyal ve kültürel birçok alanda yeni girişimlerle birlikte değişim süreci de başlamıştır. KKTC Milli eğitim yasası 22 no lu maddesinde KKTC milli eğitiminin Kıbrıs Türk toplumunun gereksinimleri gözetilmek koşuluyla KKTC’de uygulanacak öğretim programlarının Türkiye’deki özdeş eğitim kurumlarında uygulanmakta olan programlarla uyumlarının sağlanması hususu belirtilmiştir (KKTC MEB,1986).

Genç Kıbrıslı kuşaklar arasında Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesinde gerek Türkiye’den gelen idareciler ve öğretmenler, gerekse yükseköğrenim için Türkiye’ye giden Kıbrıslı Türkler ve aynı zamanda Türkiye’den Kıbrıs’a gelerek öğretmen yetiştiren Türk eğitimcilerin önemli rolleri vardır (Evre, 2004). Öğretmenler Kıbrıs Türk kimliğinin biçimlenmesinde sosyo-kültürel değerlerin aktarılması yoluyla etkili olmuşlardır (Temiz, 2009). Genel olarak, KKTC’nin eğitim politikası Türkiye’deki eğitim politikasına paralel şekilde oluşturulmuş, Türkiye’ye olan somut ve sembolik bağlılığını milli günler, milli bayrak ve milli marş ile de pekiştirmiş ve günümüze dek sürdürmüştür. Eğitim Kıbrıs Türk kimliğinin oluşmasında ve gelişmesinde izlenen politikalar bakımından bir araç görevini üstlenmiştir.

1.4. Kıbrıs Türk Toplumunda Müzik Eğitimi

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Sıbyan Mektepleri, Medrese, cami ve tekkelerde dini müzik eğitimi, Mehterhanede ise askeri müzik eğitimi veriliyordu (Uçan, 2017). 1571 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun Kıbrıs'ı fethinden itibaren Kıbrıs'ta eğitim beş ana dönemde incelenebilir: 1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi (1571-1878), 2. İngiliz Yönetimi (1878-1960), 3. Kıbrıs Cumhuriyeti ve Kıbrıs Türk Cemaati Dönemi (1960-1975), 4. Kıbrıs Türk Federe Devleti Dönemi (1975-1983), 5. KKTC 1983'ten 2020'ye kadar geçen dönem (Cicioğlu, 1983). Osmanlı İmparatorluğu yönetimi boyunca Kıbrıs'ta eğitim dini ağırlıklıydı. 1924 yılında ilkokulların genelinde uygulanan öğretim programında müzik dersi de ilk kez yer almış, 1928 yılında Lefkoşa Türk Lisesi'nin müdürlüğüne getirilen İsmail Hikmet, müzik enstitüsü kursunu başlatmıştır, 1929 yılından sonra ise Kıbrıs'taki Türk okulları Türkiye'de uygulanan öğretim programını takip etmişlerdir (Özkul, Tufan & Özsezer, 2017). Darülelhan (Türk musikisi konservatuvarı) 1925 yılı başlarında Kıbrıs'ta kurulmuş Kıbrıs Türklerinin mesleki müzik yaşantılarına önemli katkısı olmuş ilk müzik eğitimi kurumudur, kurum Türk müziği alanında eğitim vermiştir, 1935-1936 yıllarında kapanmış, 1942'de ise tekrar açılmıştır (Yeşilada, 2002)). 1930-1945'li yıllarda ortaokullardaki müzik dersleri çoğunlukla Türk öğretmenler tarafından verilmiştir (Uçan, 2017; Sungurtekin, 2009). 1933-1938 ders yılları boyunca müzik dersi ilkokul öğretim programlarında yer almaya devam etmiş, bu dönem müzik derslerinde az da olsa Türk okul şarkılarına yer verilmiş fakat çoğunlukla İngiliz ve Fransız şarkıları öğretilmiştir (Sungurtekin, 2003). 1938 ders yılında "musiki" adını alan müzik dersi, ortaokul ve lise öğretim programlarında da yer almıştır, 1944-1945 öğretim yılından başlayarak müzik dersi ilkokul ve ortaokullarda haftada iki saat teorik ve uygulamalı olarak verilmeye başlanmıştır (Yeşilada, 2002). 1954 yılı ilkokul öğretim programında müzik dersi yer almaya devam etmiştir (Özkul, Tufan & Özsezer, 2017). 1959 yılının sonunda İngiliz Yönetiminin çekilmesiyle Türk toplumunun eğitimi ile ilgili kararlar tamamen Kıbrıs Türk Maarif dairesine bırakılmıştır (Sungurtekin, 2003). Diğer yandan 1960 yılından bu yana Kıbrıslı Türkler ulusal marş olarak Türkiye'nin ulusal marşı olan İstiklal Marşı'nı kabul etmişlerdir. Türkiye'nin en önemli vatansal göstergesi olan Türk bayrağı KKTC'de birçok etkinlikte KKTC bayrağı ile birlikte kullanılmakta ve milli marş da (İstiklal Marşı) tören ve resmi toplantıların öncesinde ve okullarda hafta başı ve sonunda söylenmektedir. 1954'ten 2020 yılına kadar olan sürede Kıbrıs Türk toplumu ilk ve ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilen müzik eğitimi Türkiye'deki müzik eğitim sistemi ile büyük benzerlikler göstermektedir. KKTC'de ilk ve ortaokul seviyelerinde müzik dersi zorunludur, 2019 yılı itibariyle ilkokulların tüm sınıf seviyelerinde müzik dersi haftada 2 saat, ortaokullarda ise haftada 1 saattir. 2014 yılına kadar ilk ve ortaokullardaki müzik derslerinde Türkiye'den gönderilen müzik öğretim programı ve müzik ders kitapları kullanılmıştır. 2014 yılında yalnızca ilkokullarda KKTC'de hazırlanmış olan müzik öğretim programı yürürlüğe girmiştir. Aynı yıl KKTC'de görev yapan akademisyenler ve müzik öğretmenleri tarafından hazırlanan İlköğretim İkinci Kademe 4. ve 5. Sınıflar Müzik Eğitimi Öğretmen kitabı da okullara öğretmenlerin kullanması amacıyla gönderilmiştir. 2016 yılında ise Program Geliştirme Projesi kapsamında KKTC'de görev yapan akademisyenler ve müzik öğretmenleri tarafından hazırlanmış olan Temel Eğitim Kademesi (1.-8. Sınıflar) Müzik Dersi Öğretim Programı ve müzik ders kitapları uygulanmaya konmuştur. Müzik dersi öğrenci çalışma ve öğretmen el kitapları İlkokul 1., 4. ve 6. sınıflarda 2016 yılında, 2., 5. ve 7. sınıflarda 2017 yılında ve 3. ve 8. sınıflarda ise 2018 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır.

1983 yılında KKTC'nin kurulmasıyla Kıbrıs Türk toplumu müzik eğitim sistemi Türkiye'deki müzik eğitim sistemi ile daha koşut ve ahenkli bir hal almaya başlamıştır (Uçan, 2017). 2014 yılına kadar Türkiye'den gönderilen müzik dersi öğretim programı ve müzik ders kitapları uygulamada

kalmıştır, haftalık müzik ders saatleri de 2012 yılına kadar ilkokullarda haftada 2 saat, ortaokullarda ise haftada 1 saat olmak üzere aynı şekilde uygulanmıştır.

1.5. Kıbrıs Türk Müziği Yerel ve Milli Unsurları

Kıbrıs Türk toplumu müzik kültüründe yerellik unsuru 1950’li yıllardan itibaren canlanmaya başlamıştır. Kıbrıs Türkleri tarafından söylenen ilk türküler; Rayıf’ın Türküsü, Dervişim, Lakadamyalı Ali ve Tahir’in Türküsüdür, türkülerde ağıt, cinayet ve yaralanma konuları işlenmiştir. 1950 yılında Kamran Aziz ve Arkadaşları adıyla kurulan müzik grubunun seslendirdiği şarkıların, Kıbrıs Türk toplumunun müzik zevkinin biçimlenmesinde büyük önemi vardır (Azgın, 2015). Kamran Aziz’in halk müziğinden etkilenerek yaptığı besteler daha sonraki yıllarda, Kıbrıs Türk toplumunun “asıl-hakiki-orijinal” halk şarkıları olarak benimsenmiştir (Azgın, 2015). 1950’li yıllardaki çatışmalardan etkilenen besteci Kamran Aziz “Kıbrısım”, “Kıbrısım sana ne oldu?” ve “Kıbrıs Zeybeği” adlı şarkıları bestelemiştir (Adanır, 1997). 1963’ten itibaren ise çatışmaların artmasıyla Kıbrıs Türk toplumunda dayanışma, birlik ve beraberlik çağrıları ile milliyetçilik yükselmiş, milliyetçiliğin yükselmesinin etkileri kültür ve sanat faaliyetlerinde de görülmüştür. Müzik etkinliklerinde milli duyguların ön plana çıkarılması amaçlanmış, müzik aracılığıyla toplum bilincinin geliştirilmesi gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. 1958 yılından önce Kıbrıs Türk kültürünün araştırılması adına herhangi bir ciddi araştırma yapılmamış, fakat 1958 yılından itibaren her iki toplumu da etkileyen çatışmaların sonucu olarak yeni bir kültür politikasının sürdürülmesi yoluna gidilmiştir (Azgın, 2015).

1963-1967 yılları arasında çatışmalar nedeniyle içe kapanan Kıbrıs Türk toplumu kendi müzik topluluklarını daha fazla önemsemiş ve sahiplenmiştir (Adanır, 1997). Müzik öğretmeni Jale Derviş yönettiği koroda sonradan Türkçe söz yazılan klasik temelli ezgileri içeren şarkıları söyletmiş, kurduğu özel müzik sınıfında ise öğrencilere klasik müzik dinletisi yapmıştır (Doratlı, 2013). Müzik öğretmeni Fikret Özgün ise müzik öğretmenliği yaptığı 1976 yılında müzik derslerinde kullanmak üzere Kıbrıs bestelerini içeren kitaplar dağıtmıştır, “Kız Sen Geldin Çerkeş’ten” ve “Vapurum Üç Borulu” eserleri, bu kitaptaki şarkılardan iki örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Sıla4 Grubu Kıbrıs türkülerini seslendirmiş, derledikleri mani sözlerini bestelemiş ve Kıbrıs türkülerini batı ve Türk müziği enstrümanlarıyla seslendirmiştir. 1970 yılında Bayrak Radyosuna bağlı olarak kurulan Bayrak dörtlüsü köyleri dolaşarak folklorik öğelerle ilgili araştırmalar yapmış ve veriler toplamıştır (Adanır, 1997). Folklorik araştırmalar sonucu ağızdan ağıza söylenerek yayılmış olan türküler düzenlenmiş, ayrıca yeni türkü formları da bestelenmiştir. “Dolama Dolamayı” ve “Kıbrıs Gelini” türkülerini derlenmiş ve radyoda yayınlanmıştır.

1974 askeri hareketinden sonra KKTC ile Türkiye arasındaki kültürel etkileşim artarak hız kazanmıştır. Bir yandan Türk göçmenler, diğer yandan adada yıllardır yaşayan Kıbrıs Türkleri kültürel etkileşim içerisine girmişlerdir, burda özellikle Anadolu kültürü ile olan etkileşim söz konusudur. 1960 yılından itibaren Kıbrıs Türk halk oyunları repertuarı yerine, Türkiye halk oyunları repertuarının sergilenmesi yönünde tercihler yapılmış ve halk oyunların Kıbrıs kültüründe yer almamış olan, Anadolu kültürünün temel çalgısı bağlama birçok oyunda kullanılmıştır (Azgın, 2015). Kültür alanındaki etkileşimin en büyük boyutu eğitim alanında yaşanmıştır.

Kıbrıs Türk müziğinde çoğunlukla ele alınan yerel unsurların yanında özellikle çatışma yıllarında (1964-1974), gerek Türk besteciler gerekse Kıbrıslı Türk besteciler ve müzik öğretmenleri tarafından marşlar bestelenmiştir. Marşlarda anavatana bağlılık, Kıbrıslı Türklerin milli mücadelesi ve Mehmetçik’e saygı konuları işlenmiştir. Mücahitler Marşı (Beste: Yılmaz Taner, Söz: Zeka Alsancak),

üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Öğretmenliği Programlarından, 2'si ise KKTC'deki üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Öğretmenliği Programlarından mezundurlar.

2.3. Verilerin Toplanması

Müzik öğretim programı, müzik ders kitapları ve marşlar bu araştırmada kullanılan ve veri analizine tabi tutulan dökümanlardır. Müzik öğretmenlerini kullandıkları marşlar görüşme tekniği ile elde edilmiştir.

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Üniversite Etik Kurulundan onay alınmış ve müzik öğretmenleriyle görüşme yapabilmek amacıyla ise KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığından izin alınmıştır. Görüşmeler yapılmadan önce ilgili öğretmenlere izin belgesi yollanmıştır. Daha sonra okul idaresi ve öğretmenler ile iletişime geçilerek görüşme tarihleri ayarlanmıştır. Görüşmeler Ocak 2019-Mart 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Müzik öğretmenlerinin görüşme sorularına verdikleri cevaplar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmak ve karşılaştırmalar yapmak amacıyla yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme sorularında kapsam geçerliğini sağlamak için, müzik eğitimi alanından 2 uzmanın görüşlerine başvurulmuş, hazırlanan görüşme soruları uzmanlar tarafından uygun bulunmuştur. Müzik öğretmenlerine 3 soru yöneltilmiştir. 1) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk'ü anma, Çanakkale Şehitlerini anma, 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı törenlerinin programları için sıklıkla her yıl tekrar ettirerek söylediğiniz marşlar hangileridir? , isimlerini söyler misiniz. 2) 15 Kasım KKTC'nin kuruluşu ve Cumhuriyet Bayramı, Milli Mücadele ve Şehitler Haftası, Rauf Raif Denktaş'ın Ölüm Yıldönümü, Dr. Fazıl Küçük'ün Ölüm Yıldönümü törenlerinin programları için sıklıkla her yıl tekrar ettirerek söylediğiniz marşlar hangileridir? isimlerini söyler misiniz. 3) Öğretim programında belirtilen milli günler dışında, derslerde veya koro çalışmalarınızda sıklıkla her yıl tekrar ettirerek söylediğiniz marşlar hangileridir? isimlerini söyler misiniz.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın ilk iki alt problemine ilişkin verilere KKTC 2014 yılı Müzik Öğretim Programı, KKTC 2017 yılı Müzik Öğretim Programı (1.-8. Sınıflar) ve temel eğitim kademesi (1-8. Sınıflar) müzik ders kitaplarında (1. ve 8. Sınıflar) (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2017) yer alan milli unsurlar döküman inceleme yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğretim programlarının içerdikleri milli unsurlar; Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar yetiştirme, toplumsal bağlılık, ülkeyi sevme ve faydalı yurttaş olma olarak belirtilmiştir. Bu unsurların yer alış biçimi doküman analizi yöntemine uygun olarak tespit edilmiş, değerlendirilmiş ve sentezlenmiştir.

Öğretmenlerin görüşmede verdikleri cevaplar kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Ses kayıt cihazı kullanılacağı müzik öğretmenine görüşme öncesi belirtilmiş ve izni alınmıştır. Ayrıca konuşmadaki bazı bölümlerin görüşülen kişinin isteğine bağlı olarak "kayıt dışı" değerlendirilebileceği ve görüşülen müzik öğretmenin istemesi durumunda tüm kaydın kendisiyle paylaşılacağı belirtilmiştir. Müzik öğretmenlerinin cevapları frekansları saptanarak tablolastırılmıştır.

Müzik öğretmenlerinin görüşmelerde verdiği cevaplar arasında herhangi bir uyum sergilenmediği, kullanılan ortak marşların olmadığı saptanmıştır. Bu nedenle KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından 2017'de basılan 8. Sınıf müzik ders kitabında yer alan, bir Kıbrıslı Türk besteci Kamran Aziz'e ait olan, KKTC'nin bağımsızlığının ilan edildiği yıl bestelenmiş olması nedenlerine bağlı olarak

“Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı” içerdiği müzikal ve sözel unsurları analiz etmek bakımından seçilmiştir. Marşlar içerdiği müzikal ve sözel unsurlar bir bütün olarak görülmüş, müzikal ve sözel unsurların birbirinden ayıramayacağı, birbiri ile bağlantılı olmasından dolayı marşların müzikal analizi de yapılmıştır. Marşın formu bölümlerinin harflerle gösterilmesi yoluyla belirtilmiştir. Marşın ezgisel ve ritimsel gidişi, ton özelliği ve kullanılan aralıklar da müzikal analizde gözönünde bulundurulmuştur. Ayrıca marşın sözlerinin içerdiği konular ve sosyal mesajlar analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. KKTC Müzik Öğretim Programları ve Müzik Ders Kitapları İçeriklerinde Yer Alan Milli Unsurlar

Kıbrıs Türk müzik eğitimcileri tarafından hazırlanarak 2014 yılında yürürlüğe giren Temel Eğitim Kademesi Müzik Öğretim Programının genel yapısı incelendiğinde programın temel özellikleri, vizyonu, ilkeleri çerçevesinde herhangi bir milli unsurun belirtilmediği görülmektedir. Müzik dersi öğretim amaçları arasında ise “Atatürk’ün kültür, sanat ve müzik konusundaki görüşlerini anlamalarını ve değerlendirmelerini sağlama” maddesi, milli unsurlar içerisinde, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucu liderinin sanat ve kültürle ilgili görüşlerini öğrenme olarak yorumlanabilir (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2014, s.16). Müzik öğretim programının kazanımlarını incelediğimizde “Atatürk’ün müzikle ilgili görüşlerini anlayıp, tartışma” ve “KKTC ve Türkiye’de Atatürk’ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları dinlediği örnek eserlerle tartışma”, “Ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olabilmek” milli unsurlara dayanan ifadeler olarak saptanmıştır. (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2014, s.16). Bu ifadelerin Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar yetiştirme ve ülkeyi sevme milli unsurlarıyla bağlantılı olduğu görülmektedir. Müzik öğretmen el kitabında öğretilmesi önerilen marşlar arasında; Atatürk Marşı (İsa Coşkun), Atatürk’e (Sadi Yaver Ataman), Cumhuriyet (Sefai Acay), Onuncu Yıl Marşı (Cemal Reşit Rey) ve Şehitlerimiz (Ali Şenol), bulunmaktadır (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2014). Kitapta basılı marşların tamamı Türk bestecilere aittir.

Kıbrıs Türk müzik eğitimcileri tarafından hazırlanarak 2017 yılında yürürlüğe giren Temel Eğitim Kademesi Müzik Öğretim Programının genel yaklaşımları içerisinde milli unsurlarla ilgili bir ifadeye rastlanmamıştır. Programın amaçları içerisinde “Atatürk ilke ve devrimlerini benimsemiş” öğrencilerin yetişmesi ifadesine rastlanmıştır (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2016). Programın çıktılarında ise birden sekizinci sınıfa kadar, “İstiklal Marşını anlam ve önemine uygun söyler” ve “Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinlikleri yapar” öğrenme çıktılarının her sınıf düzeyinde devam ettiği görülmektedir, bu öğrenme çıktısının açıklamasında ise “Milli bayramlar ve anma günlerinde günün anlamına ve önemine uygun etkinlikler yapılır, Atatürk’ü anlatan şarkı ve marşları söyler” ifadeleri yer almaktadır (KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, 2017, s.33). Tüm bu ifadeler Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar yetiştirme, toplumsal bağlılık ve ülkeyi sevme milli unsurlarıyla ilişkilendirilebilir. 2017 yılında okutulmaya başlanan müzik öğretmen el kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarında yer alan marşlar şöyle sıralanmıştır: Cumhuriyet Marşı (Müzik:Salih Aydoğan), 23 Nisan Şarkısı (Müzik:İstemihan Taviloğlu), Gençlik Marşı (Müzik: Felix Körling), Cumhuriyet Marşı (Müzik: Hasan Toraganlı), Atatürk (Müzik: Saip Egüz), Çanakkale İçinde, Doktor Küçük Çok Yaşa (Müzik: Beril Kiracıoğlu), Lider (Müzik: Beril Kiracıoğlu), Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı (Müzik:Kamran Aziz), 15 Kasım Cumhuriyet Marşı (Müzik: Mustafa Polat) ve Şehitler Ölmez (Müzik: Mustafa Polat). Kitaptaki marşlardan sadece 3’ü Kıbrıslı Türk bestecilere aittir.

3.2. Müzik Öğretmenlerinin Kullandığı Marşlar ve Diğer Şarkı Türleri

Görüşmelerde müzik öğretmenlerine Türkiye’den Kıbrıs Türk kültürüne adapte edilen milli günler için düzenlenen etkinliklerde ve müzik derslerinde hangi marşları kullandıkları sorulmuştur. Müzik öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Türkiye’den Kıbrıs Türk toplumuna adapte edilen milli günler için Türk bestecilerin eserlerini kullandıklarını belirtmişlerdir, bir müzik öğretmeni ise bu marşların yanında kendi bestelediği marşı kullandığını da söylemiştir. Diğer yandan, müzik öğretmenlerinin belirttiği bu marşlar arasında herhangi bir benzerlik bulunamamıştır, öğretmenler birbirinden farklı marşlar söyletmekte, belirtilen etkinliklerde aynı marşları kullanmamaktadırlar. Ayrıca görüşmelerde saptanan 61 farklı marştan yalnızca 7 tanesinin müzik ders kitaplarında basılı marşlarla uyum gösterdiği tespit edilmiştir ayrıca 61 marştan sadece 12 tanesi Kıbrıslı Türk besteci ve/veya müzik öğretmenlerine aittir. 2 Kıbrıslı Türk müzik öğretmeni ise kendi bestelediği marşları söylediğini belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin cevaplarında belirttikleri marşlar arasında emekli Kıbrıslı Türk müzik öğretmenlerinin bestelediği marşlarında bulunduğu saptanmıştır. Müzik öğretmenlerinden 3’ü milli günler dışında derslerinde ve koro çalışmalarında popüler Türk marşlarından İzmir Marşı’nı, yalnızca biri 10. Yıl Marşını, yine bir müzik öğretmeni ise Ankara Marşı’nı söylediğini, bu marşlar dışında ise marş formunda olmayan çocuk şarkılarının söylendiği belirtilmiştir.

Tablo 1: Müzik öğretmenlerinin 29 Ekim Cumhuriyet bayramı, 10 Kasım Atatürk’ü anma, Çanakkale şehitlerini anma, 23 Nisan Ulusal Egemenlik bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor bayramı törenlerinin programlarında söyledikleri marşlar

Marşlar	Beste	Söz Yazarı	Frekans
23 Nisan	Saip Egüz	Adnan Çakmakçioğlu	3
23 Nisan	Ayhan Öztürk	Ayhan Öztürk	1
23 Nisan	Ali Gürsan Saraç	Ali Gürsan Saraç	1
23 Nisan Şarkısı	İstemihan Taviloğlu	İstemihan Taviloğlu	1
Atabarı	Anonim	Anonim	1
Atam	Ziya Aydıntan	Ziya Aydıntan	3
Atamız	Faik Canselen	Faik Canselen	1
Atatürk Her Yerde	Ayhan Öztürk	Ayhan Öztürk	1
Atatürk Marşı	İsa Coşkuner	İsa Coşkuner	1

Atatürk Ölmedi	Erdoğan Okyay	Erdoğan Okyay	2
Atatürk'ü Anış	M. Necati Öngay	M. Necati Öngay	1
Atatürk'üm	Pembe Gürtekin	Pembe Gürtekin	1
Bayrağım	Halil Bedi Yönetken	Hasan Ali Yücel	1
Bayrak	A. Yekta Madran	A. Yekta Madran	1
Biz Atatürk Gençleriyiz	Muammer Sun	Muammer Sun	1
Cumhuriyet	Sefai Acay	Sefai Acay	1
Cumhuriyet Marşı	Zati Arca	Zati Arca	3
Cumhuriyet Marşı	Hasan Torangalı	Hasan Torangalı	1
Çanakkale Marşı	Hasan Torangalı	Hasan Torangalı	1
Çanakkale Türküsü	Anonim	Anonim	2
Deniz Üstü Köprü	-	-	1
Dersimiz Atatürk	Aydın Sarman	Burcu Güven	1
Emanetine Sahibim Atam	Mustafa Polat	Mustafa Polat	2
En Güzel Yönetim	Salih Aydoğan	Hamdi Tuncer	1
Ey Ata Minnet Sana	Salih Aydoğan	Salih Aydoğan	1
Gençlik Marşı	Felix Körling	Ali Ulvi Elöve	1
Gökte Parlayan Yıldız	Pembe Gürtekin	Pembe Gürtekin	1
İzmir Marşı	-	-	2

Mavi Gezen	Yavuz Durak	Yavuz Durak	1
Nasıl Söylerim Öldüğünü	İlhan Demirarslan	İlhan Demirarslan	1
Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar	Salih Aydoğan	Salih Aydoğan	1
Öğretmenim Canım Benim	Erdoğan Okyay	Rakım Çalapala	1
We are the world	Michael Jackson & Lionel Richie	Michael Jackson & Lionel Richie	1
Yanlış Masal	Yavuz Durak	Yavuz Durak	1
Yemen Türküsü	-	-	1
Yiğidim Aslanım	Zülfü Livaneli	Bedri Rahmi Eyüboğlu	1

Tablo 2: Müzik Öğretmenlerinin 15 Kasım KKTC'nin kuruluşu ve Cumhuriyet Bayramı, Milli Mücadele ve Şehitler haftası, Rauf Raif Denktaş'ın ölüm yıldönümü, Dr. Fazıl Küçük'ün ölüm yıldönümü törenlerinin programlarında söyledikleri marşlar

Marşlar	Beste	Söz Yazarı	Frekans
Akdeniz Marşı	Semih Rifat	Leyla Saz	1
Vatan Marşı	Musa Süreyya Bey	Cemal Edhem Yeşil	1
Vatan	Saip Egüz	Saip Egüz	1
Denktaş'ım	Pembe Gürtekin	Pembe Gürtekin	1
Dr. Fazıl Küçük'üm	Pembe Gürtekin	Pembe Gürtekin	1

21 Aralık	Ebru İzmen Öykener	Ebru İzmen Öykener	1
Dr. Fazıl Küçük	Ebru İzmen Öykener	Ebru İzmen Öykener	1
Dr. Küçük	Ebru İzmen Öykener	Ebru İzmen Öykener	1
Büyük Lider	Ebru İzmen Öykener	Ebru İzmen Öykener	1
Önder Oldun	Ebru İzmen Öykener	Ebru İzmen Öykener	1
Kıbrısım	Kamran Aziz	Kamran Aziz	1
Gelmedin	Raif Denктаş	Raif Denктаş	1
Doktorum	Başak San	Başak San	1
Dr. Fazıl Küçük	Faik Sudgeddinov	Ayşen Dağlı	1
Girnedin Yol Bağladık Anadolu'ya	Can Başer	Yeşil Giresunlu	1
Mücahitler Marşı	Yılmaz Taner	Yılmaz Taner	2
Namık Kemal Lisesi Marşı	Ali Şenol	Ahmet Derya	1

Tablo 3: Müzik Öğretmenlerinin öğretim programında belirtilen milli günler dışında, derslerde veya koro çalışmalarında söyledikleri marşlar

Marşlar	Beste	Söz Yazarı	Frekans
İzmir Marşı	-	-	3
10. Yıl Marşı	Cemal Reşit Rey	Behçet Kemal Çağlar &	2

		Faruk Nafiz Çamlıbel	
Ankara Marşı	Halil Bedii Yönetken	Mehmet Ali Ertekin	1
Küçük Çevreciler	İbrahim Hakkı Korhan	Serap Korhan	1
Su Çocukların	Alper Tutcu	Alper Tutcu	1
Uçurtma	Tayfun Atabey	Tayfun Atabey	1
Ey Özgürlük	Zülfü Livaneli	Paul Eluard	1
İstiklal Marşı	Osman Zeki Üngör	Mehmet Akif Ersoy	1

3.3. Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı'nın Analizi

Marşın söz ve müziği besteci Kamran Aziz'e aittir, marş KKTC'nin kuruluşundan hemen sonra 1983 yılında bestelenmiştir.

Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı

Söz ve Müzik: Kamran Aziz

Ku - zey Kıb - rıs Tür - kü-den dün - ya-ya bir me - saj var
Cum - hu - ri - ye - ti - mi-zin te - me-li a - tıl - mış-tır

ba - ğım-sız - lık - la - rı - nı gu - rur - la du - yu-rur - lar tır a - zim-
bu ye - rin - de ka - rar-la hak - kı - mız a - lın-mış

li ka - rar - lı bir vü - cut bir ne-fes gi-bi - yiz ba-rı miz u - mut-lu-
şa dost-lu - ğa doğ - ru u - za-til-miş e-li

yuz ve mut-lu-yuz öz-gür ol - ma - nın coş - ku-suy - la do - lu-
cak dev - le - ti - miz yü - ce Türk u - lu - su bi-zim gü-ven - ce-

yuz var-o-la miz Ku-zey Kıb-rıs Tür-kü-den dün-ya-ya bir me-saj var
rit. a tempo

ba - ğım-sız - lık - la - rı - nı gu - rur - la du - yu - rur - lar

Şekil 1: Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı

Marş la minör tonundadır, ses alanı 10 sesi (si-re) kapsamaktadır, 4-4'lük birim zamanda ve A-B-A formunda yazılmıştır. Birçok marşta tercih edilen 4-4'lük ölçü sayısı, askerlerin ve toplum bireylerinin kutlama etkinliklerinde gerçekleştirilen tören yürüyüşlerine uygun, ritmik adımların kullanılabilmesi için özelliğindedir. Besteci coşku ve heyecan hisleri yaratan majör tonlar yerine, minör bir ton tercih etmiştir. A bölümü ve B bölümü 8 ölçüden oluşmakta daha sonra A bölümü yinelenmekte ve marş sona ermektedir. Marş 27 ölçüden oluşmuş, marş içerisinde hız terimlerinden a tempo (ilk tempo) ve ritardando (yavaşlayarak) kullanılmıştır. Marş içerisinde herhangi bir ifade terimi kullanılmamıştır. Marşta noktalı dörtlük ve noktalı sekizliklerin yoğun ve düzenli kullanımı görülmektedir. Marşta aksan kullanılmamış, besteci tarafından metronom sayısı belirtilmemiştir. Yanaşık seslerden oluşmuş marş, kolay hatırlanabilir bir ezgiye sahiptir. Kuzey Kıbrıs Bağımsızlık Marşı bir marşın sahip olması gereken temel özelliklere sahiptir.

Marşın sözlerinin teması Kuzey Kıbrıs'ın bağımsızlığıdır, bu tema birçok marşta vurgulanan ana fikirlerden biri olma özelliğini de göstermektedir. duygular ve kavramlar sade bir dil kullanılarak aktarılmıştır. Marş sözleri bakımından da bir marşın sözel unsurlar bakımından sahip olması gereken özellikleri sergilemektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

KKTC'de 2014 ve 2017 yıllarında Kıbrıslı Türk müzik eğitimcileri tarafından hazırlanan müzik öğretimi programlarında Atatürk'ün kültür ve sanat anlayışını kavrayarak özümleme ve milli birlik ve beraberlik öğelerinin, milli unsurlar olarak programların amaçlar ve kazanımlar bölümlerinde ele alındığını görmekteyiz. Öğretmenlerin görüşlerinde belirtilmiş ve müzik ders kitaplarında yer alan marşların derslerde, anma ve kutlama etkinliklerinde kullanılıyor olması, marşların genel olarak işlediği konular olan milli unsurların etkinlikler yoluyla aktarıldığı sonucunu bize gösterebilmektedir. Bu durumda hem öğretim programlarında yer alan hem de uygulama boyutlarında işlenen milli unsurlar bize Kıbrıs Türk toplumunun 1983 öncesi ve sonrasında milli kimlik oluşum-biçimlenme-gelişme süreci boyunca Kıbrıs Türk milli kimliğinin müzik eğitimi ile etkileşimindeki eksenini anlatmaktadır.

Müzik öğretmenlerin derslerinde ve anma etkinliklerinde ortak olmayan, birbirinden farklı birçok marşı kullanıyor olmaları, 2014 yılına kadar KKTC'de hazırlanmış bir müzik ders kitabının olmaması, müzik öğretim programlarının ve ders kitaplarının Türkiye'den geliyor olması (Sungurtekin, 2009), müzik öğretmenlerinin bu öğretim programlarına ve kitaplara bağlı kalmaksızın kendi bağımsız öğretim programlarını ve şarkı dağarcıklarını oluşturmaya çalışmalarına bağlanabilir. Müzik öğretmenlerinin derslerde ve etkinliklerde kullandıkları marşların ait oldukları bestecilerin daha çok Türk besteciler olması durumu ise, Türk bestecilerin marşlarında işledikleri milli unsurların Kıbrıslı Türkler tarafından benimsenerek, içselleştirilmesi ve Türk kimliğinin güçlendirilmesine etki ettiği şeklinde yorumlanabilir.

Çatışma yıllarından itibaren Kıbrıslı Türk besteci ve müzik öğretmenleri tarafından milliyetçiliği, bağımsızlığı, Kıbrıs sevgisini, Türkiye'ye olan bağlılığı, şehitleri, Atatürkçülüğü konu edinen marşlar bestelenmiştir. Henüz dünya tarafından siyasi olarak tanınmayan KKTC içerisinde varolan toplumun benimsediği milli unsurlar içerisinde milli kimlik ve yurt sevgisi öğeleri göze çarpmaktadır. Eğitim ve özelde müzik eğitiminde kullanılan politikalarda bu yönde bir gelişimi desteklemiştir. Günümüzde halen tüm anma ve kutlama etkinliklerinde müzik bir toplumsal iletişim aracı görevini üstlenmiş ve topluma milli duyguları güçlendirici ve geliştirici şekilde biçim veren bir alandır. Bununla birlikte marşlar birer sembol olarak toplumsal birçok olgu ve olayda kimliklerin ifade edilmesinde (Çakmak, 2018), milletlerin

şahsiyetinin günlük yaşam içerisinde algılanmasında (Çuhadar, 2009) solo veya toplu olarak söylenen güçlü birer mesaj iletim kaynağı olma özelliğini sürdürmektedirler. Örneğin 10. Yıl marşı Cumhuriyet'in 10. Yıl kutlamaları için bestelenmiş bir marş olmasının yanında günümüzde Türk toplumundaki birçok bireyin törenlerde ve kutlamalarda en çok söylediği marş olarak karşımıza çıkmaktadır (Çuhadar, 2009).

Bu çalışmada milli kimlik ve müzik eğitimi ilişkisi ortaya konmaya çalışılmıştır, literatürde ulusal marş kimlik ilişkisi, toplumsal kimlik ve marş, milli marşların sosyo-politik değerlendirmeleri konularıyla ilgili araştırmalara rastlanmış fakat müzik eğitimi ile milli kimliğin etkileşimi konusu ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Müzik eğitimi ve marşların toplumsal olgularla ilişkisini ortaya koyacak olan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KKTC'nin ilanı olan 1983'ten günümüze şekillenen Kıbrıs Türk milli kimliği günümüzde ise küreselleşme, siyasi konjonktür ve toplumsal olayların etkisi altındadır. Benimsenmiş ve içselleştirilmiş bir Kıbrıs Türk milli kimliği varlığını sürdürürken, Kıbrıs Türk toplumunun etkileşim içerisinde olduğu sosyal olgu ve konular müzik öğretmenlerinin ve toplumun milli değerleri ele alış ve yaşayış biçimini doğrudan etkilemeye devam edecektir.

KAYNAKLAR

Adanır, E. (1997). *Kıbrıslı Türklerde müzik: Darüelhan ve 1955-1965 müzik toplulukları*. Lefkoşa: Dörtrenk Publishing.

Akgün, S. (2012). 1942-1943 arası dönemde Kıbrıs Türk kimliğinin ilk kurumsallaşma hareketleri. *Electronic Turkish Studies*, 7(3), 127-143.

Azgin, B. (2015). Transforming culture: Traditional music and Turkish Cypriots. J. Samson & N. Demetriou (Ed.). In *Music in Cyprus* (p. 77-88). England: Ashgate Publishing.

Balsera, P. D. (2005). The educational system and national identities: The case of Spain in the twentieth century. *History of Education*, 34,(1), 23-40. Doi: [10.1080/0046760042000315327](https://doi.org/10.1080/0046760042000315327)

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27.

Birkök, M. C. (1994). Bilgi sosyolojisi ışığında kimlik sorunu. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cicioğlu, H. (1983). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 16, 2.

Çakmak, S . (2018). Kimlik oluşturma sürecinde Türk ve Moğol ulusal sembollerinin tarihsel izdüşümü. *Folklor Akademi Dergisi* , 1 (1) , 65-90 .<https://dergipark.org.tr/pub/folklor/issue/36547/408947>

Çuhadar, C. H. (2009). Türkiye’de ulusalcılığın değişmeyen simgesi: Onuncu Yıl Marşı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 199-208.

Dorathı, N. (2013). İz bırakmış Kıbrıslı Türkler-7 . *İz Bırakmış Kıbrıslı Türkler-7 Sempozyumu Bildiri Kitabı*. (20-25) içinde. Gazi Mağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Erdönmez, C. (2011). Tanzimat devrinde İngiltere konsoloslarının Kıbrıs’ taki faaliyetleri (1839-1856). *Bilig*, 58, 91-118.

Evre, B. (2004). *Kıbrıs Türk milliyetçiliği: oluşumu ve gelişimi*. Lefkoşa: Işık Kitabevi Publishing.

Gülada, M. Ö, & Çakı, C. (2018). Kıbrıs Barış Harekatı’da marşların propaganda amaçlı kullanımı: “Mücahit Marşı” üzerine inceleme. *1. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı Cilt II*, 1238-1243.

Güleç, C. (1992). *Türkiye’de kültürel kimlik krizi*. Ankara: V Publishing.

Güvenç, B. (1997). *Türk kimliği “Kültür Tarihinin Kaynakları”*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hasgüler, M. & Özkaleli, M. (2011). *Kıbrıs’ta kimlik ve değişim: Post Annan sürecinde ada*. İstanbul: Alfa Publishing.

Ho, W. C. (2012). Music education in Shanghai from 1895 to 1945: the cultural politics of singing. *Music Education Research*, 14(2), 187-207. DOI: 10.1080/14613808.2012.685461.

KKTC Anayasası (1986/17). <http://www.mebnet.net/sites/default/files/yasalar/17-1986.pdf> adresinden 01 02 2020 tarihinde alınmıştır.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (2014). *Müzik eğitimi öğretmen el kitabı “İlköğretim ikinci kademe 4. ve 5. sınıflar*. Lefkoşa: Okman Printing.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (2016). *Müzik dersi öğretim programı 1-8. sınıflar*. Lefkoşa: Okman Printing.

Kuzio, T. (2002) ‘The myth of the civic state: A critical survey of Hans Kohns framework for understanding nationalism’, *Ethnic and Racial Studies*, 25 ,(1), 20-39. Doi: [10.1080/01419870120112049](https://doi.org/10.1080/01419870120112049)

O’leary, Z. (2004). *The Essential Guide to Doing Research*. London: Sage Publications Ltd.

Özkan, U. B. (2019). *Eğitim bilimleri araştırmaları için döküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.

Özkul, A. E., Özsezer, M., & Tufan, H. (2017). Kıbrıs eğitim tarihinde önemli bir müfettiş: İbrahim Hakkı Bey. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 32(1), 125-153. Doi: [10.18513/egetid.327741](https://doi.org/10.18513/egetid.327741)

Sungurtekin, M. (2003). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde müzik eğitimi. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi., Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sungurtekin, M. (2009). The historical evolution of music education and position today in TRNC. *Procedia Social and Behavioral Sciences 1*: 1899-1904. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.334> Temiz, E. T. (2009). Kıbrıs Türk toplumunda sosyo-kültürel yapının taşınmasında öğretmenlerin rolü. *Journal of International Social Research*, 1(6), 634-641.

Vural, Y. & Özuyanık, E. (2008). "Redefining identity in the Turkish-Cypriot school history textbooks: A Step towards a United Federal Cyprus." *South European Society and Politics 13* (2): 133-54.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi "Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum"*. Ankara: Önder Publishing.

Uçan, A. (2017). Doğu Batı insanının ilk doğal temel ortak müziksel donanımı. *Uluslararası 3. İpekyolu Müzik Konferansı Tam Metinler Kitabı*, 23-30. Gazi Mağusa-KKTC.

Yeşilada, E. (2002), *Kıbrıs'ta Geleneksel Türk Müziği II*. Lefkoşa: Bolan Printing Ltd.

Ülkü, V. (1999). Atatürk, Cumhuriyet ve millî benlik. *Erdem*, 11(31), 273-288. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/687516>

EXTENDED ABSTRACT

The music curriculum of schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) is an integral part of the activities organized to commemorate specific historical events. These activities include marches, which serve to present and reinforce national and cultural elements of the society. Given the central role of marches in creating national identity, and the central role of music education in producing these marches, it is clear that the field of education is used to give society its form. Identity provides answer(s) to questions about who and what groups or communities consist of, and emphasizes common values and relationships among individuals in the same group. The field of education has played a major role in forming the Turkish-Cypriot identity. With the proclamation of the Republic in Turkey in 1923 and the foundation of the Turkish state, the effects of Atatürk's revolutions began to be seen in the Turkish-Cypriot community, especially in the field of education. In this study, the effects of music education on shaping the Turkish Cypriot identity were investigated. The aim of the study explored how music education interacted with the process of Turkish-Cypriot identity formation, how this interaction was associated with the memorial activities of national days in music education curriculum and music textbooks in the TRNC, and the social messages included in the marches sung by Cypriot Turks.

Data were collected through document analysis and structured interviews. In this research, music curricula for the 1st to the 8th grades, as well as textbooks, were examined in terms of music used to celebrate national holidays. In addition, structured interviews were conducted to determine which marches music teachers used in schools. Based on the marches identified in the document analysis, "The Northern Cyprus Independence March" was analyzed in terms of musical and verbal elements it had. This analysis included examining the form of the march by naming sections included therein, and examining the lyrics of the march in terms of meaning and message.

The interviews revealed which marches music teachers used in their classes and activities to prepare for national holidays adopted into Turkish-Cypriot culture from Turkey, to prepare for national holidays associated with the history of the TRNC, and that were sung for purposes other than national holidays. It was determined that there was no similarity between the answers given by the music teachers during the interviews and there were no common marches used. For this reason, the "Northern Cyprus Independence March" by the Turkish Cypriot composer Kamran Aziz, included in the 8th grade music textbook published by the TRNC Ministry of National Education and Culture, was analyzed. In "Northern Cyprus Independence March" it is determined that the presence of Turkish Cypriots will continue independently. Besides Turkish Cypriots gave the message of unity and solidarity, in the end the march expressed the commitment to Turkey.

In the music curriculums prepared by the Turkish Cypriot music educators in 2014 and 2017, we understand that the national structure and achievement dimensions of the curriculums as national elements were formed according to Atatürk's understanding of culture and art. The Turkish Cypriot community is preparing the content of the memorial and celebration ceremonies organized in schools during the process of formation and formation of national identity before and after 1983 with the Kemalist approach, which is stated in the music curriculums, and this result tells us the axis of the interaction of Turkish Cypriot national identity with music education. The answers given by the music teachers participated the interviews showed that these teachers used many different marches in their classes and commemorative events. This result can be related with, the lack of music curriculums and music course books until 2014, the use of music curriculums and music course books that sent from Turkey. So most of the Turkish Cypriot music teachers preferred to use the song repertoire and course

content that they prepared by their own. It can be interpreted that the adoption by the Turkish Cypriots committed by elements of the national anthems of the composers from Turkey, helped to strengthen the internalization and Turkish identity.

The Turkish-Cypriot national identity, which has been shaped within the context of the TRNC since 1983, is now under the influence of globalization, political conjuncture, and social events. While an adopted and internalized Turkish-Cypriot national identity continues to exist, social phenomena and issues around which the Turkish-Cypriot community interacts continue to directly influence the ways in which music teachers and society contend with national values.